

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Praha 19.3.2012
čj. SRS 011292/2012

Oblastní odbor SRS

Ztracená 1099/10

161 00, Praha 6

Zpráva č. 1 oblastního odboru PRAHA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 1.1.–18.3.2012

1. Počasí

Leden - na počátku měsíce ledna se denní i noční teploty pohybovaly nad bodem mrazu. Kolísaly od +1 °C do +12 °C. Mrazy se objevily jen krátce v polovině měsíce. Trvalejší ochlazení nastoupilo až v posledním týdnu ledna. Teploty poklesly k -10 °C. Průměrná teplota v lednu byla +1,1 °C, což je o 3,1 °C více, než dlouhodobý průměr. V oblasti spadlo 60 mm srážek, to je 189 % dlouhodobého normálu. Pozemky byly v průběhu měsíce ledna bez sněhové pokrývky.

Únor - první polovina měsíce byla velmi mrazivá. Teploty se pohybovaly od -5 °C až do -22 °C. Nejchladnější dny měsíce i celé zimy nastaly 11. a 12. února. Od druhé poloviny měsíce nastalo pozvolné oteplování s teplotami od -7 °C až do +10 °C. Nejteplejším dnem měsíce byl 29. únor, kdy odpolední teplota vystoupila na +13 °C. V oblasti průměrně spadlo 30 mm srážek, většinou však v dešťových přeháňkách. Sněhová pokrývka se vyskytovala jen místy a pohybovala se v řádu několika málo centimetrů. Mrazivá první polovina měsíce bez sněhové pokrývky se pro porosty stala kritickým obdobím celé zimy.

Březen - v první dekádě ještě ranní teploty klesaly pod bod mrazu až k -7 °C, denní se však již pohybovaly od +5 do 10 °C. Výrazné oteplení nastalo po 15. březnu, kdy se již odpolední teploty pohybovaly okolo +20 °C. Srážky byly opět minimální. Do dnešního dne napršelo za březen do 5 mm srážek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po roztátí sněhu a po silných mrazech v měsíci únoru vypadaly ozimy na mnoha místech velmi špatně. Poškození porostů silnými mrazy se většinou lišilo podle přítomnosti a vydatnosti sněhové pokrývky. Kde leželo alespoň několik centimetrů sněhu, zůstaly porosty zelenější a v lepším zdravotním stavu. Prohlídky porostů v druhé dekádě března jsou již z hlediska jejich kondice optimističtější.

Za posledních 14 dní došlo k lokálnímu osychání ornice, takže mohla začít předseťová příprava půdy. Do některých polí se však zatím kvůli vlhkosti zajet nedá. Probíhá přihnojování ozimů pro lepší regeneraci.

Příroda se probouzí, do polí se vrátili skřivani.

OBILNINY

Porosty ozimů jsou po zimě silně zdecimované, spodní listy rostlin jsou odumřelé. Odnožovací uzly však nejeví známky poškození. U mladých listů některých rostlin došlo

vlivem mrazů k namrznutí a následnému zaschnutí špiček listů, zejména na exponovaných lokalitách. Místa, zvláště v mrazových kotlinách, došlo k úplnému zničení rostlin holomrazy. V současné době porosty regenerují. Jejich další vývoj bude závislý na následném průběhu počasí.

PŠENICE OZIMÁ (RF 12–25 BBCH)

Poškození mrazem bylo pozorováno plošně v celé oblasti, a to hlavně u odrůd s nízkým stupněm mrazuvzdornosti. Lokálně došlo k vymrznutí až poloviny rostlin (Příbramsko, Kladensko, Kolínsko, Kutnohorsko). V okrese Mělník (Strážnice) bylo z vytypovaných porostů již zaoráno 10 hektarů. V současnosti se rozhoduje o dalších zaorávkách nebo přisevech v okresech Beroun, Kladno, Kutná Hora, Mělník a Nymburk.

Slabé výskyty **růžové sněžné plísnovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** byly pozorovány na porostech, kde se dlouho držela sněhová pokrývka, například v okrese Kutná Hora (Opatovice, 15.3., Suchdol, 16.3.).

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace a rovněž koncem odnožování (29–30 BBCH). Hodnotí se napadení porostu při úhlopříčném průchodu.

Preventivní ochranou je podpora rychlé regenerace porostů na jaře dusíkatou výživou, použitím regulátorů růstu k podpoře odnožení, popřípadě vláčení silně napadených porostů.

Slabé přetrvávající výskyty podzimní infekce **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** byly zjištěny lokálně v okrese Kladno (Libovice, 29.2.) a Kutná Hora (Dolní Pohled, 14.3., Suchdol, 16.3.).

Pouze slabé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly sledovány na okrajích pozemků v okresech Kolín (Velim, 13.3.), Kutná Hora (Suchdol, 16.3.), Mělník (Konětopy, 15.3.), Praha (Čakovice, Třeboradice, Vinoř, 16.3.) a Příbram (Kosova Hora, 16.3.). Střední výskyt zjištěn v okrese Praha (Miškovice, 16.3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 21–29 BBCH)

Poškození mrazem bylo pozorováno plošně v celé oblasti hlavně u odrůd s nízkým stupněm mrazuvzdornosti. Porosty jsou všeobecně prožloutlé, v ohniscích zcela žluté s odumřelými spodními listy. Zcela zničené je jen malé procento rostlin, většinou v místech nahloučení rostlin. Silně poškozené porosty zjištěny v okrese Nymburk (Sloveč, Městec Králové).

Přetrvávající slabé výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byly sledovány v okrese Beroun (Chyňava, 16.3., Králův Dvůr, 6.3.) a Příbram (Kosova Hora, 12.3., Pročevily, 16.3.).

Slabé výskyty **šedobílé sněžné plísnovitosti obilnin (*Typhula incarnata*)** byly pozorovány v okrese Kutná Hora (Červené Janovice, 15.3.).

V okrese Beroun (Chyňava, 16.3., Králův Dvůr, 6.3.), Kladno (Kačice, 14.3.) a Příbram (Pročevily, 16.3.) pozorovány přetrvávající slabé výskyty podzimní infekce **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

U infekce z osiva se první příznaky objevují již na klíčnicích pochvách (koleoptile) v podobě nenápadných světle hnědých proužků. Skvrny pak přecházejí na listové čepele v podobě podélných hnědých skvrn, které se zvětšují nebo splývají a často vykazují příčné proužky (sít'ování). U mladých listů bývá charakteristické sít'ování vidět jen v procházejícím světle. Koncem sloupkování a při metání bývají skvrny mnohem nápadnější, a při silném napadení celý list zasychá, avšak netřepí se jako u pruhovitosti ječné. Metání klasů není touto chorobou ovlivněno. Silně napadené rostliny však mohou mít zahnědlé špičky zrn a sníženou klíčivost. Choroba je významnější v chladnějším, vlhkém počasí; riziko epidemie roste v deštivém chladném jarním počasí. Spory se šíří hlavně větrem, méně v odstříkujících dešťových kapkách. Šíření choroby podporuje nedostatečně zaorané strniště. Oslabené

rostliny jsou k infekci citlivější (utužená půda, příliš jemně zpracovaná půda před setím, předchozí napadení porostu plísní sněžnou či paluškou travní atd.).

Ošetřuje se při výskytu 5% a více napadených rostlin (BBCH 29 a 37).

Pouze slabé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly sledovány v okrese Kutná Hora (Suchdol, 16.3.).

Pozorování viz pšenice ozimá.

ŽITO OZIMÉ (RF 14–16 BBCH)

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v okrese Mladá Boleslav (Březovice, 15.3.) na 50 ha poli. Na pozemku byly rozmístěny konstrukce pro dravce.

Pozorování viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

Rovněž porosty řepky jsou po zimě zdecimované. Nelze zobecnit tvrzení, že lépe přezimovaly dobře narostlé a silné rostliny. V porostech lze najít i zcela nepoškozené rostliny s krčkem o průměru okolo 1 cm. V současné době probíhá přihnojování, všechny porosty regenerují.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 14–19 BBCH)

Poškození mrazem je patrné plošně v celé oblasti. Některé rostliny jsou zcela zmrzlé. Zasažené rostliny mají spodní listy vybělené od mrazu a odumřelé. Uvažuje se o zaorání poškozeného porostu v okrese Příbram (Dobrošovice). Další silně poškozené porosty pozorovány v okrese Kladno (Dřínov, Pchery).

První nálet do optických lapáků **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** zjištěn v okrese Kladno (Šlapánice, 16.3.), Mladá Boleslav (Krásná Ves, 18.3.) a Příbram (Kosova Hora, 15.3., Vlenice, 16.3.).

První nálet do optických lapáků **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** zjištěn v okrese Kladno.

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

U krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*) se ošetření provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

První slabý výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** zjištěn v okrese Kolín (Velim, 16.3.) a Kutná Hora (Jakub, 16.3.).

Lokálně silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zjištěn v okrese Kutná Hora (Jakub, 14.3.) a Kladno (Skůry, Šlapánice, 14.3.), střední výskyt zjištěn v okrese Kladno (Pchery, 14.3.). Slabé výskyty zjištěny v okrese Mladá Boleslav (Plužná, 15.3.) a Příbram (Vlenice u Březnice, 5.3.). V okrese Nymburk (Sány) došlo k ošetření 90 ha pozemku.

Pozorování viz pšenice ozimá.

PASTVINY, LOUKY, TTP

Lokálně byl zjištěn silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v okrese Kutná Hora (Mančice u Rašovic, 15.3.). Střední výskyt škůdce byl zjištěn v okrese Nymburk (Křečkov, 16.3.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Po zimě začíná vegetační období.

Jádroviny

Na jádrovinách nebylo pozorováno poškození mrazem.

JABLOŇ (RF 00-01 BBCH)

Na sledovaných lokalitách oblasti byly v zimním období (intenzivní sady, soukromé zahrádky, silniční stromořadí) nalezeny ve slabém výskytu vajíčka **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)**, **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** a **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)**. Štítky s vajíčky **štítenky čárkovité (*Mytilococcus ulmi*)** byly ve středním výskytu pozorovány v okrese Kladno (Smečno, 4.1.), ostatní výskyty dosáhly pouze slabých hodnot. ***Proti přezimujícím stádiím škůdců je vhodné provést předjarní ošetření olejovými přípravky.***

Peckoviny

Na peckovinách (slivoně, třešně) nebylo pozorováno poškození mrazem.

BROSKVOŇ (RF 00-01 BBCH)

Poškození mrazem – v okrese Kolín a Kutná Hora zjištěno silné až totální poškození květních pupenů. Téměř všechny pupeny zcela hnědé, také některé letorosty vykazují poškození mrazem (zahnědnutí na řezu). Lze očekávat pouze sporadické kvetení (cca 5% z původní násady) pupenů, které v době příchodu únorových holomrazů nebyly vůbec narašeny.

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan